

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น Factors Affecting the Efficiency of Supply Management of Khon Kaen University

วีระชาติ สุริยะเสน *

Weerachad Suriyasan *

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Office of the President Khon Kaen University

*Corresponding author's email: sweerachad@kku.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

29 พฤศจิกายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

26 มกราคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

25 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้กำหนดวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานพัสดุและระดับประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และ 3) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สำหรับการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่พัสดุของส่วนงาน หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 116 คน สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ซึ่งได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจากการวิจัยทำให้ทราบว่า ปัจจัยการบริหารพัสดุดำเนินการรอบแนวคิดแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์ที่เป็นผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพ ของการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล และด้านความคุ้มค่า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวม

คำสำคัญ: การบริหารงานพัสดุ, ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the level and the efficiency of supply administration of Khon Kaen University, 2) to investigate the factors that affected the efficiency of supply administration and, 3) to establish guidelines for the efficiency development of supply administration of Khon Kaen University.

The total number of the sample was 116, divided into two groups including an administrator and procurement staff, using the questionnaire to collect data. Mean,

standard deviation, multiple correlation analysis, and multiple regression analysis were used in this study. The results of the study were found that factors of supply administration in each aspects had a positive relationship with the efficiency of supply administration and established as guidelines for promoting efficiency and effectiveness in aspect of efficiency, effectiveness and worthiness which had lower average than the overall average.

Keywords: Supply Administration, Efficiency

บทนำ

เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานภาครัฐ มีกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงมีการตรากฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อบังคับสำหรับการดำเนินการจัดหาพัสดุ และการบริหารงานพัสดุของหน่วยงานภาครัฐ ต้องให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยงานภายใต้กฎหมาย ต้องดำเนินการให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากลที่บังคับใช้ มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใส และมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม โดยการปฏิบัติงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นช่องทางเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนโดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ และถึงวัตถุประสงค์การใช้งานให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ ตามหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ คุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้ (พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง, 2560)

การบริหารงานพัสดุ (Procurement Administration) คือการบริหารจัดการและการบริหารงานเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ และการจัดการการใช้งานพัสดุเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการขององค์กร ซึ่งเริ่มจากการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำและการอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ การดำเนินการจัดหาพัสดุ การควบคุม กำกับดูแลรักษา และจำหน่ายพัสดุ (ธีรยุทธ์ สำนวณทรัพย์, 2564) ซึ่งการบริหารงานและจัดการด้านพัสดุ เป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารจัดการงานขององค์กร ที่เป็นส่วนส่งเสริม สนับสนุนและขับเคลื่อนภารกิจหลักของหน่วยงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และส่งผลให้การบริหารงานด้านพัสดุของส่วนงานมีประสิทธิภาพสูงสุด เจ้าหน้าที่ควรมีการศึกษาการใช้กลยุทธ์การบริหารงานพัสดุสำหรับเป็นแนวทางในการวางแผนการทำงาน และเพื่อพัฒนางานพัสดุเพื่อให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้รับ และมีการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใสเป็นธรรม (ทัศนีย์ เสียงดัง, 2560) ในการปฏิบัติงานด้านพัสดุ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน (เนตรรรัตน์ ยาวีระ, 2559) ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล การบำรุงรักษา และการตัดจำหน่ายพัสดุ

ประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุ หมายความว่า ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรที่สามารถบริหารจัดการงานพัสดุได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ภายในกรอบเวลาที่กำหนดที่ต้องใช้งาน และเพื่อการบริหารงานที่มีคุณค่าและบรรลุตามเป้าหมายองค์กร (เบญญาภา ยาโตปมา, 2558) การบริหาร

จัดการพัสดุที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นเพื่อให้การบริหารงานของทุกองค์กร เพราะงานพัสดุเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารองค์กรให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่วางได้ โดยการจะบริหารจัดการด้านพัสดุให้มีประสิทธิภาพต้องเป็นตามหลักการสำคัญ 4 ด้าน (พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. 2560, 2560) ได้แก่ ความคุ้มค่า (Worthiness) ความโปร่งใส (Transparency) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) และการตรวจสอบได้ (Inspection)

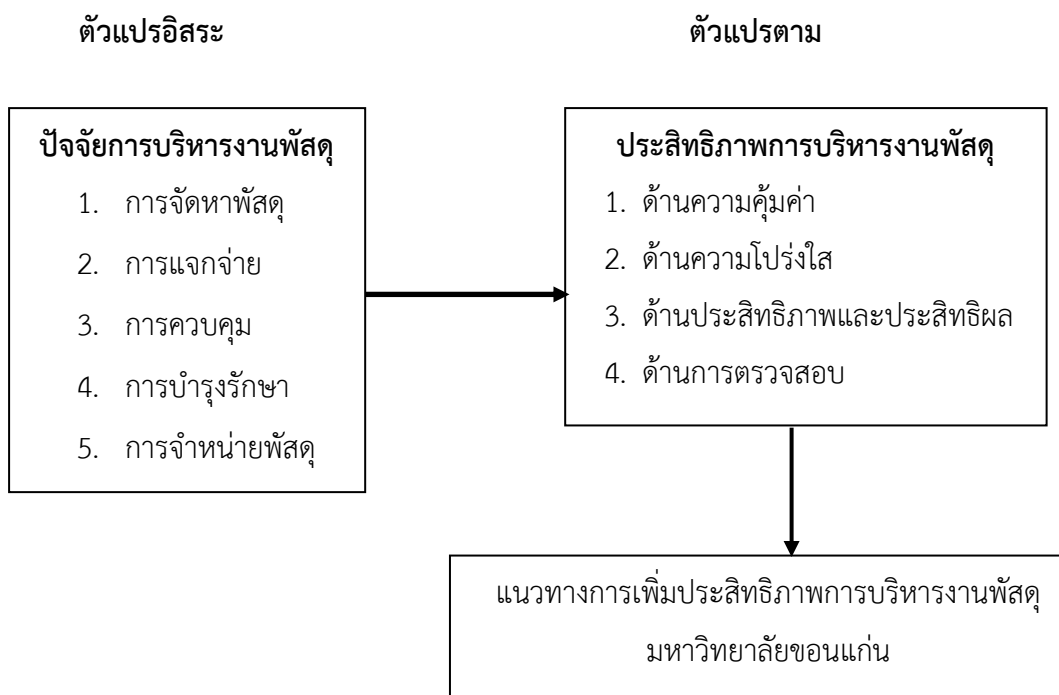
มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีภารกิจจัดการเรียนการสอน วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2558) ซึ่งมีการแบ่งส่วนงานเพื่อปฏิบัติตามบทบาท ภารกิจ และหน้าที่ที่กำหนด การปฏิบัติงานด้านการพัสดุเป็นส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้บรรลุตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และภารกิจของมหาวิทยาลัย กองคลัง สำนักงานอธิการบดี เป็นหน่วยงานบริหารจัดการกลาง ซึ่งมีการปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการคลังและการพัสดุของมหาวิทยาลัย และตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัย ด้านระบบนิเวศของมหาวิทยาลัย (Ecological) ประเด็นยุทธศาสตร์ ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการองค์กร (Management Transformation) เพื่อการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ กองคลังให้ความสำคัญต่อประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าว และส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อใช้สำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยของการบริหารงาน ด้านการพัสดุที่มีต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานพัสดุ ของส่วนงานและหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของการบริหารงานด้านพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงบริหารจัดการ งานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

กรอบแนวคิด สมมุติฐานและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการกำหนดตัวแปรอิสระคือ การบริหารงานพัสดุ ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน และจากวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1. การบริหารจัดการงานพัสดุ หมายความว่า กระบวนการในการจัดการงานพัสดุในองค์กร อันถือเป็นส่วนที่สนับสนุนการปฏิบัติการกิจองค์การให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทั่วไปจะมีกระบวนการตั้งแต่การวางแผน การจัดซื้อจัดจ้าง การกำกับ ควบคุม ดูแล บำรุงและรักษา และการตัดจำหน่ายเมื่อไม่จำเป็นต้องใช้งาน (เนตร์พัฒนา ยาวีราข, 2559) กระบวนการต่าง ๆ ดังนี้

1) การจัดหา พสดุ หมายถึง การจัดการเพื่อให้ได้มีด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
2) การแจกจ่าย หมายถึง การส่งมอบพัสดุแก่ผู้ใช้งานโดยมีกระบวนการควบคุมเพื่อการตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ

3) การควบคุมพัสดุ หมายถึง การกำกับ ดูแล ปรับปรุงข้อมูล และการตรวจสอบการมีตัวตนอยู่จริงของพัสดุในแต่ละรอบปี เพื่อให้สามารถยืนยันข้อมูลได้จริงตามทะเบียน

4) การบำรุงรักษา หมายถึง การตรวจสอบสภาพ ดูแล รักษา ให้พัสดุมีสภาพพร้อมใช้งานตลอดอายุการใช้งานของพัสดุนั้น ๆ

5) จำหน่ายพัสดุ หมายความว่า การปลดรายการพัสดุจากทะเบียนของหน่วยงานของรัฐด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ระเบียบกระทรวงการคลังฯ กำหนด

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ (Procurement Administration Efficiency) หมายความว่า กระบวนการในการปฏิบัติงานด้านการพัสดุ ที่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด เพื่อผลสำเร็จ

ที่ดีของการปฏิบัติการกิจขององค์กร และตามหลักการของ พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ สามารถจำแนกได้ 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ความคุ้มค่า (Purchasing) หมายถึง โดยการจัดหาพัสดุที่มีคุณภาพ และลักษณะที่ตรงกับวัตถุประสงค์การใช้งานขององค์กร ภายใต้ราคาที่เหมาะสมสอดคล้องตามแผนความต้องการใช้งานที่ทันที่
 - 2) ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง ทุกกระบวนการที่เกี่ยวข้องสำหรับการเปิดเผยข้อมูลขั้นตอนในกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องให้ ผู้ประกอบการ ผู้ตรวจสอบ และผู้ใช้งานพัสดุ รับทราบ และรับรู้ ได้ตั้งแต่เริ่มต้นถึงสิ้นสุดกระบวนการ
 - 3) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) หมายถึง การกำหนดแผนการดำเนินงานไว้อย่างเป็นระบบ ให้สามารถบริหารจัดการการปฏิบัติงานได้ตามความต้องการของหน่วยงาน และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า โดยมีการประเมินผลการทำงานเพื่อการพัฒนาอยู่เป็นระยะ
 - 4) ตรวจสอบได้ (Inspection) หมายถึง มีการรวบรวมข้อมูลการทำงานที่เกี่ยวข้องไว้ เพื่อการตรวจสอบของผู้มีหน้าที่และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. พัสด หมายถึง สินค้า งานบริหาร งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่น ๆ ที่มีการกำหนดตามกฎหมายภายหลัง
- จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในการบริหารงานพัสดุมิพบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานขององค์กร เพราะเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการจะขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยการวิจัยครั้งนี้จึงได้กำหนดสมมุติฐานไว้ ดังนี้

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยการบริหารงานพัสดุส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเจ้าหน้าที่พัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. วิธีการการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 140 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคำนวณ โดยใช้สูตร Cochran (1997) และปรับสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างเกินร้อยละ 5 ของประชากร (Bartlett et al., 2001) จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ จำนวน 90 คนขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.5 เพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูลที่สละสลวย ในการวิเคราะห์ประเมินผล จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 116 คน

2. การวัดลักษณะของตัวแปร

การวิจัยในครั้งนี้ มีเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มี 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะบุคคล เจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเป็นลักษณะของการแบบเลือกบัญชีรายการ (Checklist) 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อยุ่ งาน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารจัดการงานพัสดุ โดยแบบสอบถามเป็นระดับการให้คะแนนตามความคิดเห็น (Rating Scale) จำนวน 22 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหาพัสดุ จำนวน 5 ข้อ การแจกจ่ายพัสดุ 4 ข้อ การควบคุมพัสดุ 4 ข้อ การบำรุงรักษาพัสดุ 6 ข้อ และการจำหน่ายพัสดุ 3 ข้อ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีสำหรับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ลักษณะของแบบสอบถามเป็น คะแนนตามความคิดเห็น (Rating Scale) จำนวน 17 ข้อ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความคุ้มค่า 4 ข้อ ความโปร่งใส 4 ข้อ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล 5 ข้อ และการตรวจสอบ 4 ข้อ

3. คุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยทำการทดสอบกับนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค (Item – total Correlation) ซึ่งการบริหารงานพัสดุ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.5050 – 0.7300 และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.5150 – 0.7310 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอ ว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่า 0.4 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งการบริหารงานพัสดุ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.8270 – 0.9020 และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มีค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.8110 – 0.8990 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่ามากกว่า 0.7 เป็นค่าที่ยอมรับได้ โดยระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ในระดับดี ดังนั้น แบบสอบถาม มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สมมติฐานที่ 2 ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารงานพัสดุส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้จึงใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

1. สรุปผลลัพธ์การวิจัย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณของปัจจัยการบริหารงานพัสดุส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวแปร	SUMF1	SUMF2	SUMF3	SUMF4	SUMF5	SUMFF
$\bar{X}$	4.10	4.39	4.40	3.99	4.14	4.18
SUMF1	1	.700**	.740**	.752**	.706**	.885**
SUMF2		1	.887**	.701**	.687**	.866**
SUMF3			1	.742**	.758**	.904**
SUMF4				1	.838**	.922**
SUMF5					1	.888**
SUMFF						1

จากข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดหาพัสดุ (SUMF1) 2) การแจกจ่าย (SUMF2) 3) การควบคุม (SUMF3) 4) การบำรุงรักษา (SUMF4) 5) การจำหน่ายพัสดุ (SUMF5) สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.649 – 0.922 ซึ่งนัยสำคัญ 0.05 แสดงให้ทราบว่า ปัจจัยการบริหารงานพัสดุที่กำหนด สัมพันธ์กัน อาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity

ดังนั้น จึงได้ทำการทดสอบ Multicollinearity โดยการนำค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 2.811 – 6.118 ทำให้ทราบได้ว่าการบริหารงานพัสดุที่มีความสัมพันธ์ตามตัวชี้วัดแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน แต่พบว่า เส้นตรงเชิงพหุมีการร่วมกันที่มีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ Black (2006) ที่เสนอว่าค่า VIF ที่ไม่เกิดปัญหาเชิงพหุต้องมีค่า VIF น้อยกว่า 10

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณของประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวแปร	SUME1	SUME2	SUME3	SUME4	SUMEE
$\bar{X}$	4.15	4.32	4.14	4.28	4.22
SUME1	1	.755**	.823**	.787**	.896**
SUME2		1	.865**	.847**	.927**
SUME3			1	.902**	.968**
SUME4				1	.945**
SUMEE					1

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความคุ้มค่า (SUME1) 2) ด้านความโปร่งใส (SUME2) 3) ด้านประสิทธิภาพประสิทธิผล (SUME3) 4) ด้านการตรวจสอบ (SUME4) สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.649 – 0.922 ซึ่งนัยสำคัญ 0.05 แสดงให้ทราบว่า ปัจจัยการบริหารงานพัสดุที่กำหนด สัมพันธ์กัน อาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity

ดังนั้น จึงได้ทำการทดสอบ Multicollinearity โดยการนำค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 2.811 – 6.118 ทำให้ทราบได้ว่าการบริหารงานพัสดุ ที่มีความสัมพันธ์ตามตัวชี้วัดแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน แต่พบว่า เส้นตรงเชิงพหุมีการร่วมกันที่มีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ Black (2006) ที่เสนอว่าค่า VIF ที่ไม่เกิดปัญหาเชิงพหุต้องมีค่า VIF น้อยกว่า 10

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัจจัยการบริหารงานพัสดุ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	SE	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (a)	0.123	0.181		0.677	0.5		
การจัดหาพัสดุ SUMF1	0.183	0.055	0.205	3.325	0.001	0.356	2.811
การแจกจ่าย SUMF2	0.258	0.089	0.234	2.887	0.005	0.207	4.838
การควบคุมพัสดุ SUMF3	0.174	0.09	0.176	1.938	0.055	0.163	6.118
การบำรุงรักษา SUMF4	0.303	0.067	0.340	4.513	<.001	0.238	4.196
การจำหน่ายพัสดุ SUMF5	0.057	0.059	0.071	0.976	0.331	0.254	3.932

Adjusted R² = 0.844, F-Value = 125.694, Sig F = 0.001

จากตารางที่ 3 พบว่าการบริหารงานพัสดุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ <0.05 โดยผลการบำรุงรักษามีอิทธิพลสูงที่สุด ($\beta = 0.340$) รองลงมาคือ การแจกจ่ายพัสดุ ($\beta = 0.234$) และการจัดหาพัสดุ ($\beta = 0.205$) และมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.844

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น	$\bar{X}$	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวม	สรุปผล
1. ด้านความคุ้มค่า	4.15	มาก	ควรพัฒนา
2. ด้านความโปร่งใส	4.32	มาก	-
3. ด้านประสิทธิภาพประสิทธิผล	4.14	มาก	ควรพัฒนา
4. ด้านการตรวจสอบ	4.28	มาก	-
รวม	4.22		

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล และด้านความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมจึงควรกำหนดแนวทางในการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยพิจารณาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลกันทุกหน่วยงาน จึงได้กำหนดแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องตามผลการวิจัย ดังนี้

- 1) กำหนดแนวทางการตรวจสอบและบำรุงรักษาพัสดุเพื่อให้พร้อมสำหรับการใช้งาน ของส่วนงาน และหน่วยงานที่ครอบครองพัสดุ โดยการกำหนดเป็นแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัยให้ทุกส่วนงาน และหน่วยงานถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และมีการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
- 2) จัดกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจที่เกี่ยวกับการบริหารพัสดุ ซึ่งครอบคลุมถึงการลงทะเบียน การเก็บและการบำรุงรักษา การตรวจสอบ และการจำหน่าย ให้เจ้าหน้าที่พัสดุและบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและเกิดความเข้าใจ ในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องสำหรับการกำกับ ควบคุม ดูแลพัสดุ ที่ใช้งานของส่วนงานและหน่วยงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานพัสดุทำนายประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ร้อยละ 84.40 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.844$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุกรณ์ โคตมี (2564) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ของเทศบาลตำบลในเขต จังหวัดบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยการบริหารงานพัสดุทุกด้าน สัมพันธ์และมีผลเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ศรีทับทิม (2555) ซึ่งได้ทำการวิจัยกลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่าประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ด้านความคุ้มค่า ซึ่งมีการใช้จ่ายเงินเพื่อจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีอยู่ในปัจจุบันด้วยความคุ้มค่า พาสตที่ได้รับจากการจัดซื้อจัดจ้างในปัจจุบัน มีการใช้ประโยชน์ด้วยความคุ้มค่า การจำหน่ายพัสดุชำรุดเสื่อมสภาพจากการใช้งานให้เกิดความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น โดยมีการดูแลบำรุงรักษาให้มีสภาพพร้อมใช้งาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญญาภา ยาโปตา และ พิพัฒน์ ไทยอารี (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริการพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าการบริหารงานพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก เนื่องจากการบริหารงานขององค์กรต้องมีการจัดหาจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการควบคุมดูแล เพื่อให้เกิดการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ ดังนั้น จึงต้องมีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างเคร่งครัด และจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และบริหารจัดการการใช้งานพัสดุให้มีความคุ้มค่ามากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป และประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยนี้กำหนดตัวแปรอิสระคือ การบริหารจัดการพัสดุ หากมีการวิจัยในอนาคต หากกำหนดตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความผูกพันในงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ โดยศึกษาความผูกพันในงานของเจ้าหน้าที่พัสดุที่มีต่อ เพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาทั้งในการบริหารองค์กรและการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุ กำหนดรูปแบบของการบริหารงานทรัพยากรบุคคลด้านการพัสดุ ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ และในการวิจัยคราวต่อไปอาจจะกำหนดตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน เป้าหมายการบริหารงานองค์กร ที่มีผลจากการบริหารงานพัสดุเป็นต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานต่อไป

3. ด้วยในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้มีระยะเวลาที่จำกัด ในการดำเนินการคราวต่อไป เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ควรมีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบกลุ่มแบบเดี่ยว เพื่อข้อมูลที่ได้จะมีรายละเอียดที่ชัดเจนตามสมมติฐานและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

กองคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารจัดการกลาง มีบทบาทหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางการบริหารและจัดการด้านพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในครั้งนี้ เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับเสนอต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับการควบคุม ดูแลและบำรุงรักษาพัสดุ ส่วนงานและหน่วยงานมหาวิทยาลัยขอนแก่น และให้เจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้มีหน้าที่ของส่วนงานหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยถือปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการพัสดุที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ในการทำงานด้านพัสดุ ซึ่งมีองค์ประกอบในหลากหลายกระบวนการงาน ซึ่งสามารถแยกออกเป็นกระบวนการหลัก ๆ ประกอบด้วย การจัดหาพัสดุ การแจกจ่าย การควบคุม การบำรุงรักษา และการตัดจำหน่ายพัสดุ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลจากการวิจัยทำให้รับทราบได้ว่าการจะบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญคือการจัดการด้านการพัสดุดังนั้น ในการจัดการองค์กรต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานพัสดุ เพื่อให้การใช้เกิดความคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ โดยให้สามารถวัดและประเมินได้จากความพึงพอใจของผู้รับบริการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของส่วนงานหรือหน่วยงานต้องตระหนักถึงการควบคุม ดูแล บำรุงและรักษาพัสดุให้พร้อมต่อการใช้งาน และต้องมีแผนสำหรับการบำรุงรักษาพัสดุเพื่อยืดอายุการใช้งานพัสดุให้ยาวนานยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการจัดหาพัสดุทดแทนที่มีประสิทธิภาพ คุ้มค่า และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนีย์ เสียงดัง. (2560). กลยุทธ์การบริหารงานพัสดุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีรยุทธ สารานุกรม. (2564). การบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 9). วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- เนตรพัฒนา ยาวีระ. (2559). การจัดการสำนักงาน. ทริปเพิล กรุ๊ป.
- เบญญาภา ยาโตปมา และ พิพัฒน์ ไทอารีย์. (2558). การบริหารพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม [สารนิพนธ์ปริญญาตรีเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (24 กุมภาพันธ์ 2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 24 ก. หน้า 13 – 54.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558. (17 กรกฎาคม 2558). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 66 ก. หน้า 25 – 84.
- วิชญกรณ์ โคตมี. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดบึงกาฬ [วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุกัญญา ศรีทับทิม. (2555). กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Bartlett, J.E., et al. (2001). Organizational Research: Determining Appropriate Sample Size in Survey Research. *Information Technology, Learning, and Performance Journal*, 19, 43-50.
- Black, K. (2006). *Business Statistics for Contemporary Decision Making* (4th ed). John Wiley & Son.
- Cochran, W. G. (1997). *Sampling Techniques*. John Wiley & Sons, Inc.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). McGraw-Hill Inc.